

A 2016/2017. tanévi Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny első forduló

DRÁMA

Javítási-értékelési útmutató

SZÍNHÁZI SZÓTÁR

1. **Magyarázza meg röviden az alábbi fogalmakat!** (Válaszelemenként 0,5 pont, összesen 10 pont.)

- **szkéné** az ókori görög színházépület része (takarás, járás, díszlet stb.)
- **commedia dell' arte** a XVI-XVIII. században elterjedt rögtönzésre épülő vígjáték
- **iskoladráma** középkori eredetű – a XVI-XVIII. században elterjedt – tanárok által írt, diákok által előadott nevelő célzatú dráma
- **ekhós szekér** a színjátszás hőskorában a vándorszínészek közlekedési eszköze
- **kukucskáló színpad** a francia klasszicizmus korától megjelenő színpad típus, a közönség felé nyitott színpadi tér, ahol a néző „meglehet” a színpadon folyó cselekményt
- **szegény színház** Grotowski módszere, amelyben lemond a gazdag színházi apparátusról, és helyette a színész munkájára koncentrál
- **alternatív/független színház** a hivatalos közsínházi struktúra mellett működő, formanyelvében, tematikájában újító társulatok
- **színpadi gesztus** a színész testbeszéde, a színpadi kommunikáció eszköze
- **karakter** színpadi alak meghatározó tulajdonságainak összessége
- **fordulat** a drámai cselekmény váratlan változása, amely befolyásolja az események további menetét

IDŐUTAZÁS

2. **Diákszínjátzóként az a feladata, hogy dolgozzon fel egy tetszőlegesen kiválasztott ókori komédiát. Írjon egy rövid jelenetet, melyből felismerhető a választott mű, és helyezze át a mai Magyarországra a történetet, a jelenetet.** (10 pont)

A megoldásban elvárt a jelenetforma (párbeszéd), az ókori komédia cselekményének felismerhetősége, az eredeti cselekmény mentén történő felhasználás, a komikum megjelenése és a mai Magyarországra átültetett alapszituáció.

LITURGIKUS SZÍNJÁTÉK

- 3. Jellemezze néhány szóban a középkori liturgikus színjáték három műfaját, illetve nevezze meg az ismertetett negyedik műfajt! (Műfajonként 2 pont, a felismerés 1 pont, összesen 7 pont.)**

Passió	Misztérium	Mirákulum	Moralitás
Pl.: Jézus szenvedéstörténetét bemutató középkori színpadi műfaj	Pl.: Bibliai történeteket feldolgozó, középkori vallásos színjáték	Pl.: Szentek életét, legendáit, csodatételeit feldolgozó középkori színjáték-típus	

KANAVÁSZ

- 4. Bár a commedia dell' arte rögtönzésre épülő színjáték-típus, de röviden gyakran leírták az eljátszandó történetet (kanavász, canavaccio). Tanult ismeretei és fantáziája segítségével találjon ki egy rövid vígjátéki jelenetet, és írja be az alábbi táblázatba kivonatszerűen a kitalált szituációt! (10 pont)**

Bármilyen megfogalmazású, tartalmában helyes válasz elfogadható, amelynek cselekményvázlatában megjelenik egy ismert vagy kitalált vígjátéki alaphelyzet (komikum), a konfliktus, a cselekmény helyszíne, illetve minimum 2 tipikus commedia dell' arte-figura az eredeti szerepköre szerint felhasználva.

„EGYMAGA A TEREMTÉS FELE”

- 5. Sorolja föl Shakespeare drámáinak legalább 10 dramaturgiai jellemzőjét! (Helyes válaszonként 1 pont, összesen 10 pont.)**

Pl.: Hús-vér, emberi, hibákat is elkövető hősök
 Filmszerű jelenettechnika, szünet nélküli játszás
 Az emberi élet általános aspektusainak ábrázolása
 A műfaji sajátosságok keveredése
 A társadalom széles rétegének bemutatása és megszólítása
 Az élőbeszédhez közelítő, mégis költői képekben gazdag nyelvezet
 A prózai és a verses forma (blank verse) váltogatása
 Díszlet híján az instrukciók megjelenítése a szereplők szövegeiben
 Szimultán jelenetek
 Több szerep, mint színész: összevonható szerepek
 Tér, hely, cselekmény szabad kezelése

A megoldásban elvárás a shakespeare-i drámai szövegből kiinduló dramaturgiai jellemzők felsorolása. Az általában a drámára jellemző vonások (pl. konfliktus), illetve a színházi jellemzők (pl. zászló jelzi az előadást) nem fogadhatók el. 0,5 pont is adható. Bármely más megfogalmazású, tartalmában helyes megoldás elfogadható.

„AZ ÉSZ VEZET SZABÁLYA RENDJÉN...”

- 6. Értelmezze az alábbi Boileau-idézetet egy konkrét francia klasszicista tragédia vagy vígjáték alapján! (10 pont)**

Bármilyen francia klasszicista dráma elfogadható, amelynek ismertetése mentén a versenyző bemutatja a francia klasszicista dramaturgia elvárás rendszerét. A válaszban ki kell térni a francia klasszicista dráma racionális megközelítésére, a valószerűsége, a hármas egység szigorú szabályára és az illem diktálta előírásokra.

„Ó, DUGÁBA DÜLT REMÉNYEK”!

- 7. Értelmezze az alábbi jelenetet! Írja le röviden a cselekményt, jellemezze a szereplőket! Fejtse ki azt is, ha színpadra állítaná, milyen stílusban rendezné meg ezt a jelenetet! (10 pont)**

Bármilyen megfogalmazású, tartalmában helyes válasz elfogadható, amelyben a versenyző röviden ismerteti a cselekményt, tartalmi értelemben jellemzi a két szereplőt, és a stílusában, színpadi megvalósításában kifejtett rendezői koncepciójában fölismeri a jelenet tragikomikumát.

REKLÁMPOT

- 8. Színházától azt a megbízást kapja, hogy a helyi rádió kulturális műsorába írjon Molnár Ferenc Liliom című színművéről és az ebből készült előadásról egy minimum 5, maximum 10 mondatos ajánlót! (5 pont)**

Bármilyen ajánlás elfogadható, amelyből felismerhető az eredeti cselekmény, és az előadásról legalább négy fontos információt tartalmaz (pl. rendező, rendezői gondolat, színészek, játékstílus, térhasználat, szcenikai megoldások).

Pl.: Molnár Ferenc halhatatlan ligeti „lávstoriáját” különleges értelmezésben láthatják a színházunkban. Fiatal színészeink itt és most érvényes szerelmi drámaként játsszák ezt a régi történetet, a mai Városligetben – amiben a kitűnő látványvilág és zene is segíti a szereplőket, és így a nézőket is. A rendező elgondolásában a felszínen futó szerelmi szál mellett éles társadalomkritikai szál is fölsejlik. Az előadás két kérdést tesz föl: mi lesz velünk a párkapcsolatainkban, és mi lesz a világgal, ha eltűnnek a biztos értékeink. Remélhetőleg hamarosan találkozunk az újszerű hangvételű előadásunkon, mely egyaránt képes megszólítani az idősebb és fiatalabb korosztályt.

„SZÓRAKOZTATÓ SZÍNHÁZ VAGY TANÍTÓ SZÍNHÁZ?”

9. Brecht 1936-os színházi tanulmányában felsorolja a színház drámai formáit, amivel szembehelyezi az általa hirdetett epikus formákat. Egészítse ki a táblázatot Brecht nézeteivel! (A feladat megoldásakor nem elvárás Brecht szó szerinti idézése, bármely más megfogalmazású, tartalmában helyes megoldás elfogadható.) (Helyes válaszelemenként 0,5 pont, összesen 8 pont.)

A színház drámai formája	A színház epikus formája
A színpad megtestesít egy folyamatot.	A színpad elmond egy folyamatot.
A nézőt bevonja egy aktusba, és feléli aktivitását.	A nézőt szemlélőjévé teszi, de felébreszti aktivitását.
Érzelmekre indítja, élményeket közvetít neki.	Döntéseket kényszerít ki belőle, ismereteket közvetít neki.
Belehelyezi egy cselekménybe, szuggeszióval dolgozik, az érzések érzések maradnak.	Szembehelyezi a cselekménnyel, érvekkel dolgozik, az érzések megismeréssé válnak.
Az embert ismertnek és változatlanoknak tételezi fel.	A változó és változtató ember a vizsgálat tárgya.
A jelenetek egyenes vonalban haladnak, egymásért vannak, a figyelem tárgya a dolgok kimenetele.	A jelenetek egymásutánja nem lineáris, a jelenetek önmagukért vannak, a figyelem tárgya a dolgok menete.
A színház tárgya a világ, ahogy van, és az ember, ahogy cselekednie kellene.	A színház tárgya a világ, ahogy alakul, és az ember, ahogy cselekednie kell.
Középpontjában az ember ösztönei állnak; a tudat határozza meg a létet.	Középpontjában az ember indítékai állnak; a társadalmi lét határozza meg a tudatot.

„A LÉT ABSZURDITÁSA”

10. Egészítse ki az alábbi táblázatot a hiányzó szerzők nevével, a meg nem nevezett drámák címével, két főszereplő nevével és a cselekmény helyszínével! (Válaszelemenként 0,5 pont, összesen 8 pont.)

Szerző	Mű	Főszereplők	Helyszín
Eugène Ionesco	A kopasz énekesnő	Mr. és Mrs. Smith, Mr. és Mrs. Martin	London környékén
Samuel Beckett	Godot-ra várva	Vladimir, Estragon, Pozzo, Lucky	az országút szélén
Slawomir Mrožek	Tangó	Artur Sztomil, Edek, Eugénia, Eleonóra	Lengyelországban vagy bárhol
Örkény István	Tóték	Tót, Tótné, Ágika, Az Örnagy, A Postás	egy hegyvidéki község

SZÍNHÁZI SZAKMÁK

11. Színházigazgatóként hat különböző színházi szakmára keres munkatársat. Fogalmazza meg az apróhirdetéseket, melyekben azt is határozza meg, milyen képességekkel rendelkezzen a jelentkező! (Szakmánként/apróhirdetésenként 1 pont, összesen 6 pont.)

Helyes megoldásnak tekinthető az az apróhirdetés, amely tartalmazza a szakma megnevezését és legalább 2 jellemző elvárást.

Pl.: Hibátlanul olvasó, jó beszédképességű, több tónusban, érthető, hangos és halk kommunikációra egyaránt képes sűgő jelentkezését várjuk.

Pl.: A magyar és az egyetemes drámairolomban egyaránt jártas, jól író és kommunikáló, kiadványszerkesztéshez értő irodalmi munkatársat keresünk. Dramaturg-diploma előny!

„MI SZÉP, MI SZÉP, MI SZÉP A MI FÖLADATUNK!”

12. Felvételiztet a Színház- és Filmművészeti Egyetem színész szakára. Soroljon fel 12 szempontot, amely szerint értékeli a jelentkezőt! (Helyes válaszonként 0,5 pont, összesen 6 pont.)

Csak olyan válasz fogadható el, amelyben a versenyző a színészi hivatáshoz konkrétan a szükséges készségekre, képességekre tér ki,

Pl.:

- egyéniség, személyiség, szuggesztív jelenlét, koncentráció;
- testi, fizikai adottságok (alkat, mozgékonyosság stb.);
- beszédállapot, beszédképesség, beszédkultúra;
- irodalmi és színházi műveltség, olvasottság;
- a választott memoriterek minősége és kidolgozottsága, felkészültség;
- szövegértelmezés, a megjelenítés kreativitása;
- együttműködés, csapatmunkára alkalmasság, instruálhatóság;
- egyéb színpadi képességek (tánc-, ének-, hangszertudás stb.).